

SESSIÓ 1
CONCEPTES CLAU I RECURSOS
PER PROMOURE LA
SOSTENIBILITAT AMBIENTAL
AL SECTOR CULTURAL

Programa formatiu sobre
sostenibilitat ambiental

Abril 2023

OBJECTIUS

Aquesta sessió està enfocada a:

- Presentar conceptes clau en sostenibilitat i el context global que han de tenir en compte les entitats i organitzacions.
- Prendre consciència dels principals problemes i reptes ambientals actuals.
- Donar a conèixer iniciatives que permetin reduir l'impacte ambiental de les empreses del sector cultural, subvencionables per l'ICEC.

CONTINGUT

01

Les empreses
culturals i la
sostenibilitat
ambiental

02

Activació de la
sostenibilitat
ambiental. Ajudes de
l'ICEC.

01

**LES EMPRESES
CULTURALS I LA
SOSTENIBILITAT
AMBIENTAL**

PER QUÈ PARLEM DE SECTOR CULTURAL I SOSTENIBILITAT?

EL PODER TRANSFORMADOR DE LA CULTURA

- Espais de comunicació i diàleg amb la societat.
- Poder de l'art per transmetre i impactar.
- Punts de trobada per al debat i crítica.
- Programes educatius vinculats a institucions culturals.
- Context de consum de productes culturals: oci, moments distesos, en companyia d'amics i familiars (que son els majors *influencers* en pro de la sostenibilitat).
- Capacitat de connectar totes parcel·les de la sostenibilitat
- Diversitat d'audiències
- Altres?

“

El sector cultural i creatiu és un agent clau de transformació de mentalitats i contribuir a una nova cultura de la sostenibilitat.

Quin és el primer pensament que et ve al cap quan escoltes la paraula "sostenibilitat"?

SOSTENIBILITAT

QUÈ ÉS?

*La sostenibilitat és fer possible l'equilibri entre el **creixement econòmic**, la **protecció del medi ambient** i el **benestar social**.*

Des d'un enfocament empresarial, la sostenibilitat es basa en integrar els **aspectes socials, ambientals i econòmics** en la presa de decisions de les organitzacions per a **generar valor** a tots els seus grups d'interès.

“

El desenvolupament sostenible és el procés per a satisfer les necessitats del present sense comprometre la capacitat de les generacions futures a l'hora de satisfer les seves pròpies necessitats.”

(ONU, 1987)

AGENDA 2030 I ODS

L'Agenda 2030 és una agenda integral i multidimensional per al desenvolupament sostenible de l'economia, la societat i el medi ambient.

Es desplega en 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible: reptes globals, nacionals i locals relacionats amb l'erradicació de la pobresa, la igualtat d'oportunitats i la lluita contra el canvi climàtic, entre altres, que es despleguen, al seu torn, en 169 metes concretes.

Font: [Nacions Unides](#) (2015)

Contingut propietat d'Anthesis Lavola; ús intern en el context formatiu.

FITES DE 2022 EN SOSTENIBILITAT

PRIMER ANY DE TAXONOMIA VERDA

Les empreses europees ja estan treballant per a adaptar les seves activitats de tal manera que s'alineen amb els requeriments de la taxonomia verda i que siguin més atractives per a els inversors.

ALLAU DE NORMATIVA TSUNAMI REGULATORI

2022 ha estat un any de noves directrius i normatives en l'àmbit de la sostenibilitat, com ara: Llei de Plans d'Igualtat, Llei de Residus i Sòls Contaminats i la nova Directiva d'Informes de Sostenibilitat Corporativa.

MEDI AMBIENT SA COM A DRET UNIVERSAL

Fita històrica per al planeta: l'ONU ha reconegut formalment l'accés a un medi ambient sa com un dret universal. Major recolzament als aspectes de biodiversitat mitjançant la COP 27, Cimera de Biodiversitat de l'ONU, entre d'altres.

QUÈ S'ESPERA DEL 2023

01

ACCELERAR LA TRANSFORMACIÓ DIGITAL

Es **digitalitzarà** progressivament la presa de decisions, el reporting, entre d'altres.

02

LA SOSTENIBILITAT A LA CADENA DE SUBMINISTRAMENT

Comptar amb **cadena de subministrament segures i resistents** incorporant mesures de resiliència i gestionant l'exposició davant de riscos amb un triple enfocament ASG: cerca de proveïdors alternatius, garantir els DD.HH, deguda diligència, etc.

03

FINANCES SOSTENIBLES

Nou paradigma amb la **taxonomia verda** i avenços en **taxonomia social**, serà part de la clau per a l'èxit.

04

AUGMENTAR LA TRANSPARÈNCIA EMPRESARIAL

Major **transparència en matèria de sostenibilitat** amb la nova directiva, comunicacions,... com a atracció d'inversors i processos de compra.

05

ACCIÓ CLIMÀTICA

Es manté al centre empresarial. La **transició justa**, la recerca de zero emissions netes, resiliència climàtica inclusiva i justa.

06

SOSTENIBILITAT EMPRESARIAL: OPORTUNITAT DE NEGOCI

Europa i Espanya han triat que el motor sigui verd. La **sostenibilitat empresarial és clau** per aprofitar aquestes oportunitats i no quedar-se enrere.

REPTES AMBIENTALS MUNDIALS

Ens trobem en una dècada decisiva per activar els canvis necessaris i aconseguir el desenvolupament sostenible.

EMERGÈNCIA CLIMÀTICA

Aconseguir la neutralitat en carboni i no superar els 1.5°C en l'augment de la temperatura global.

EFICIÈNCIA I ESTALVI ENERGÈTIC

Transició cap a fonts d'energia renovables i més eficients que alhora redueixin les emissions de GEH.

EFICIÈNCIA I ESTALVI HÍDRIC

Fer un ús eficient i responsable d'aquest recurs vital per a la vida al nostre planeta.

CONSERVACIÓ DELS RECURSOS NATURALS I DELS ECOSISTEMES

Els recursos naturals del nostre Planeta són finits, i per això hem de fer-ne un ús eficient i no malbaratar-los.

REDUCCIÓ I GESTIÓ DELS RESIDUS

Per reduir els residus és necessari reduir el consum i reaprofitar al màxim els recursos, tancant el cicle dels materials.

SÓN MOLTS ELS REPTES QUE TENIM COM A SOCIETAT EN EL SEGLE XXI

Per tant, les empreses han d'assumir
que també són part de la solució.

Quins consideres que són els principals reptes ambientals del sector cultural?

13 Answers

Transports i mobilitat

Conscienciació

Reducció de residus

Gestió de residus
Reutilització de materials

Viatjar, reutilitzar, acció

Adaptar activitats culturals amb una alta petjada ecològica: per exemple grans festivals de música

estalvi i eficiència energètica dels equipaments -ser models per a la societat

reciclatge, mobilitat

Canviar la mentalitat

Quins consideres que són els principals reptes ambientals del sector cultural?

13 Answers

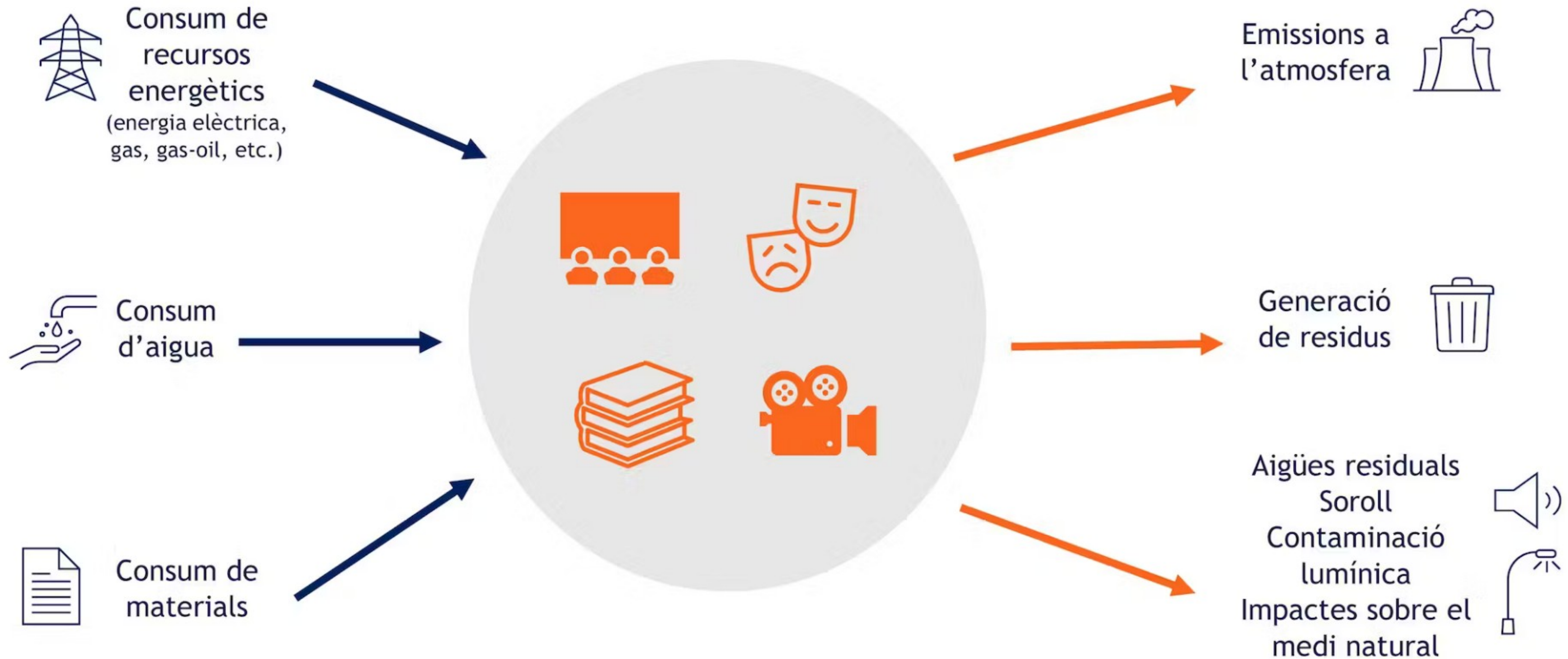
Assegurar l'ús d'energies renovables i gestió de residus

-Emissió CO2 transport-Molta producció i poc rendiment (model produir, consumir, llençar)

Eficiència energètica Reducció del plàstic i residus

Cal q els diferents departaments vagin al mateix temps per materialitzar l'estratègia sostenibls

ASPECTES AMBIENTALS DE LES EMPRESES CULTURALS

02

**ACTIVACIÓ DE LA
SOSTENIBILITAT
AMBIENTAL.
AJUDES ICEC**

ASPECTES CLAU PER ACTIVAR LA SOSTENIBILITAT

- Nomenar una persona responsable liderar la sostenibilitat ambiental
- Formalització del compromís al màxim nivell -> **Política de sostenibilitat**
- Objectius i millora continua
- Indicadors
- Implicació del personal -> **Formació i informació**

PODCAST PLA C*

Pla_C* Cultura pel Clima

De Institut Català de les Empreses Culturals (...)

Com podem avançar cap a un model cultural més sostenible? El pòdcast Pla_C* Cultura pel Clima dona veu a agents de diferents sectors culturals per conèixer iniciatives i bones pràctiques, així com guies i recursos per reduir la petjada ecològica, lluitar contra el canvi climàtic i, en definitiva, ser més sostenibles amb el medi ambient. No tenim un planeta B, però la cultura té un Pla_C*.

[Escuchar en Spotify](#)

[Instagram](#) [Twitter](#) [YouTube](#) [LinkedIn](#)

AJUDES I SUBVENCIONS DE L'ICEC

2022

2023

66

Nº Total de subvencions

19 (29%)

Nº Total de subvencions amb critèris de sostenibilitat

72

Nº Total de subvencions

28 (39%)

Nº Total de subvencions amb critèris de sostenibilitat

LÍNIES DE SUBVENCIONS

Diagnosis ambientals

Consultoria cultura

Actuacions: contractació de serveis

Infraestructures: obres de millora i adquisició d'equipament tècnic

ACTUACIONS DE MILLORA SUBVENCIONABLES

DIAGNOSIS AMBIENTAL I PLANS DE SOSTENIBILITAT

AJUDES I SUBVENCIONS DE L'ICEC: ACTUACIONS SUBVENCIONABLES

DIAGNOSI AMBIENTAL

Estudi genèric dels principals aspectes ambientals que afecten els processos i pràctiques de les empreses o dels seus projectes:

Anàlisi dels processos, procediments i pràctiques existents

- Consums d'aigua
- Consum d'energia
- Producció i gestió de residus
- Generació d'aigües residuals
- Compres i contractació
- Mobilitat
- Medi natural
- Contaminació acústica i lumínica
- Petjada de carboni
- Compromís i sistematització de la gestió ambiental

La diagnosi permet establir un punt de partida i identificar les àrees de millora com a fase prèvia per poder elaborar posteriorment, si és el cas, una estratègia o pla de sostenibilitat o estudis de caràcter més específic per millorar la gestió de la sostenibilitat ambiental i reduir la petjada de carboni.

→ Inclou conclusions i accions de millora recomanades

PLA, ESTRATÈGIA O FULL DE RUTA DE SOSTENIBILITAT

Document que defineix els objectius i actuacions adreçades a reduir l'impacte ambiental d'un projecte/activitat i/o empresa/entitat.

ASPECTES CLAU QUE HA CONTENIR EL PLA:

- Objectius (qualitatius o quantitius)
- Accions adreçades a reduir l'impacte ambiental.
Les accions variaran en funció de l'activitat poden estar adreçades a l'eficiència energètica i hídrica, mobilitat sostenible, contractació verda, desmaterialització de la comunicació, etc.
- Responsables
- Terminis
- Recursos
- Indicadors de seguiment
- Observacions

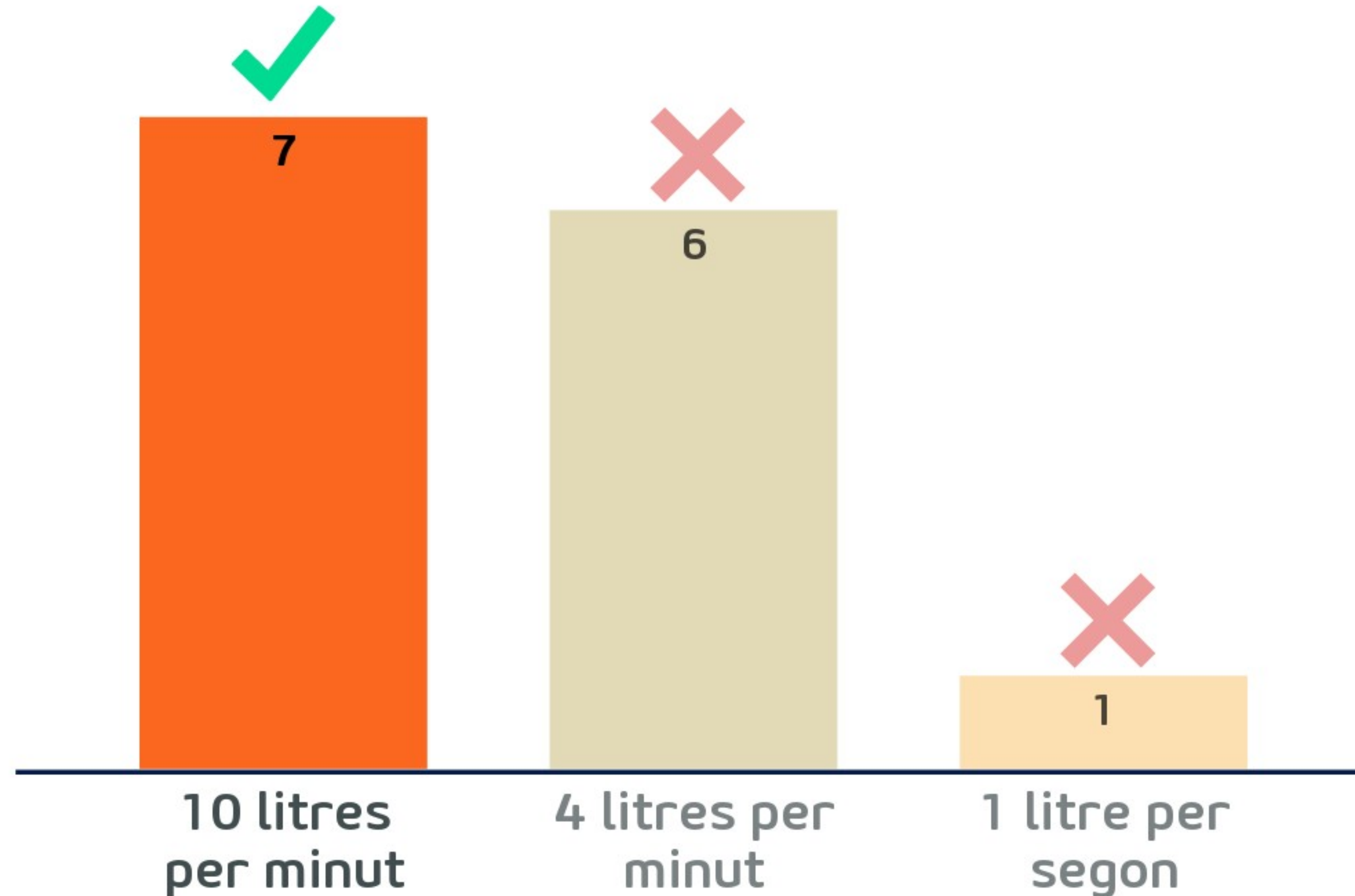

la sostenibilitat
ENS MOU

EFICIÈNCIA HÍDRICA

Una aixeta oberta consumeix aproximadament...

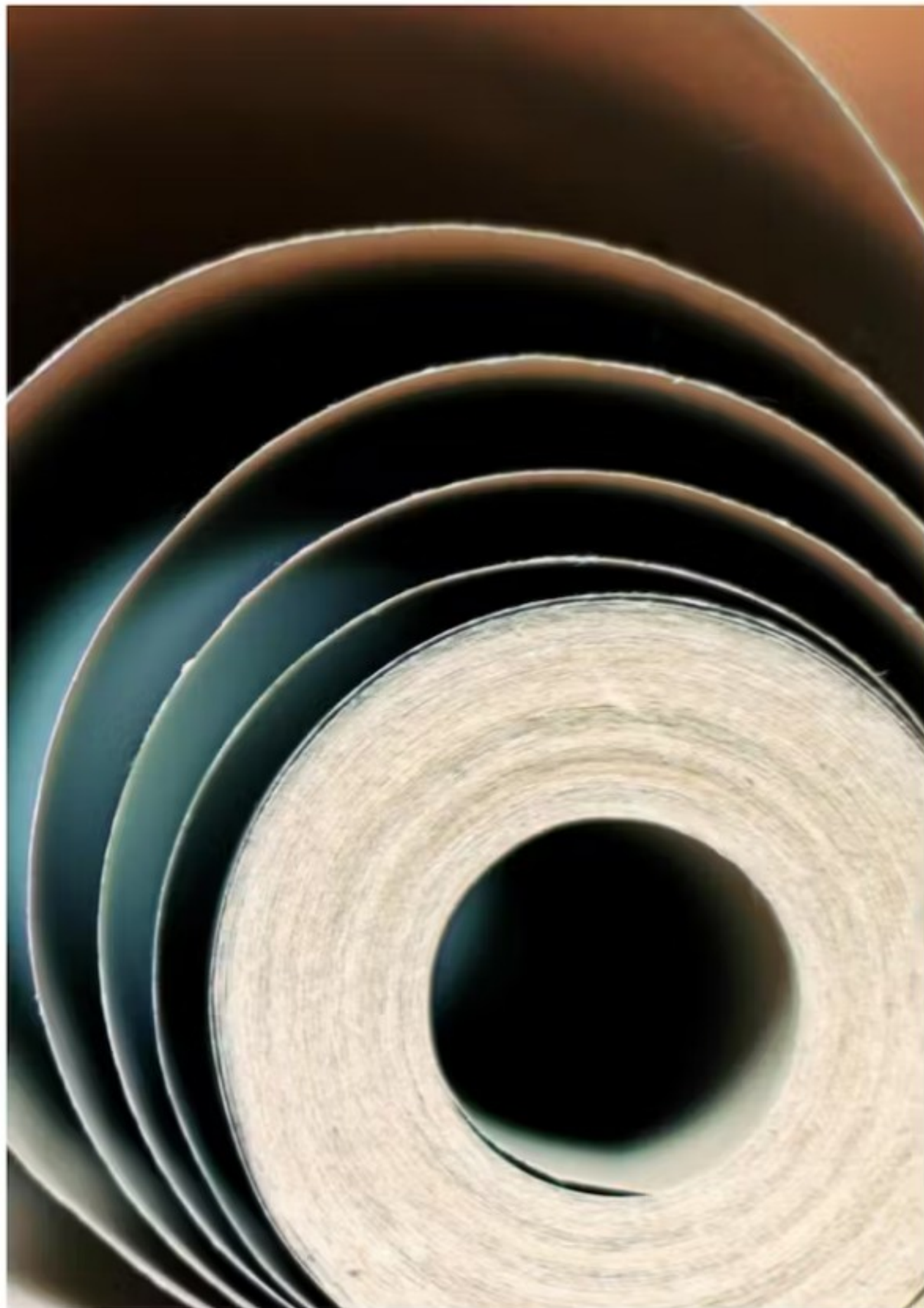

AJUDES I SUBVENCIONS DE L'ICEC: ACTUACIONS SUBVENCIONABLES

INVERSIONS EN EFICIÈNCIA HÍDRICA ESTALVI D'AIGUA

- Instal·lació de dispositius d'estalvi
 - ✓ Sistemes de detecció de presència
 - ✓ Sistemes amb temporitzador
 - ✓ Reguladors de cabal a les aixetes
 - ✓ Cisternes amb doble descàrrega
 - ✓ Etc.
- Recuperació de l'aigua (aigües pluvials, aigües grises de dutxes, etc.)

ECONOMIA CIRCULAR. PREVENCIÓ I GESTIÓ DELS RESIDUS (RECURSOS)

¿QUÉ ES LA
ECONOMÍA
CIRCULAR?

QUÈ ÉS L'ECONOMIA CIRCULAR?

QUÈ ÉS L'ECONOMIA CIRCULAR?

Principis de l'economia circular:

- Tancar el cicle dels materials, l'energia i l'aigua.
- Conservar los recursos naturals existents.
- Retenir el valor dels recursos: evitar que arribin als abocadors. Els "residus" deixen d'existir.
- Repensar el model de negoci.

CONCEPTES CLAU

PREVENIR

RECICLAR

- Conjunt de mesures adoptades en la fase de concepció i disseny, de producció, de distribució i de consum d'una substància, material o producte, per reduir:

1r. La **quantitat de residu**, fins i tot mitjançant la **reutilització** dels productes o l'allargament de la vida útil dels productes.

2n. Els **impactes adversos sobre el medi ambient i la salut humana** dels residus generats, incloent-hi l'estalvi en l'ús de materials o energia.

3r. El **contingut de substàncies perilloses** en materials i productes.

- Separar els residus adequadament. D'aquesta manera, són processats i es generen materials útils, reduint l'explotació de nous recursos.

BONES PRÀCTIQUES

PREVENCIÓ

- **Lloguer** de materials (estructures, vestits, moqueta, etc.)
- Instal·lar **fonts d'aigua** i lliurar ampolles/got/tasses **reutilitzables**
- **Càtering sostenible:** productes sense embolcalls individuals (monodosi); begudes en ampolles de vidre retornable, plats, gots i coberts reutilitzables, etc.
- **Protocols contra el malbaratament alimentari:** quantitats d'aliments adaptats a les necessitats reals, acords amb entitats socials per a la donació d'aliments o estratègies per a l'aprofitament dels excedents alimentaris

Shambala Festival: <https://www.shambalafestival.org/>

Per fer front als excedents i el malbaratament d'aliments, els dilluns es realitza una recollida als comerciants i càmpings, i es dona el menjar a una cafeteria local que ofereix àpats en un espai comunitari.

BONES PRÀCTIQUES

REUTILITZACIÓ

Vestuariteca: <https://vestuariteca.cat/>

Repensar el consum del tèxtil a les Arts escèniques.

La VESTUARITECA vol ser UNA BIBLIOTECA DE VESTITS: un espai físic i també virtual per donar una segona vida al tèxtil que s'acumula als magatzems, cedir material o llogar-lo.

BONES PRÀCTIQUES

RECICLAR: LA IMPORTÀNCIA DE FER UNA CORRECTA RECOLLIDA SELECTIVA

Recollir selectivament totes les fraccions dels residus, parant atenció a:

- El nombre de contenidors de recollida selectiva: ben dimensionats
- La distribució i ubicació: pròxims al punt de generació de residus
- Les característiques dels contenidors: adaptats a la naturalesa del residu que han de contenir
- La retolació: clara i sense incongruències
- Formació i informació (personal propi, subcontractat, assistents, etc.)
- Gestió final correcta de les fraccions recollides selectivament

PRIMAVERA SOUND

Primavera Sound: www.primaverasound.com

El festival inverteix molt esforç a aconseguir una bona recollida selectiva de residus per al seu posterior reciclatge.

De les 48,2 tones de residus recollides a l'edició de 2019, el 78,4% (37,85 tones) es va recollir selectivament i es va destinar a plantes de reciclatge.

Aquests recursos són utilitzats per a manufacturar productes de nova fabricació a través de plantes de reciclatge.

LOVE OF LESBIAN: UN VIAJE ÉPICO HACIA LA SOSTENIBILIDAD

Campanya de reciclatge per obtenir material per nou merchandising

<https://twitter.com/i/status/1405193837459521542>

<https://www.losdelamusica.com/articulo/love-of-lesbian-y-su-viaje-epico-hacia-la-sostenibilidad/>

Love of Lesbian
@loveoflesbian · [Seguir](#)

Nos ponemos manos a la obra con el tema camisetas sostenibles. En la zona de merchandising de la [#giraVEHN](#) encontraréis un contenedor donde dejar vuestras camis viejas. Con ellas haremos hilo para darles una segunda vida.

+ info en @Fangazing y @Organicsoundmg y nuestras Stories. 🌱

Seguir viendo en Twitter

6:01 p. m. · 16 jun. 2021

97 [Responder](#) [Compartir](#)

ENGAGING FOR ACTION: **REVERB.ORG**

Reverb, una ONG que realitza gires musicals sostenibles amb artistes com Jack Johnson, Drake and Kelly Clarkson, on han desenvolupat un sistema de targetes “eco-action”. Els participants aconseguixen punts quan realitzen accions sostenibles, com reciclar, el que es motiva a fer cada vegada més per augmentar l’impacte positiu en el medi ambient.

<https://reverb.org/>

FAN ACTION VILLAGE IMPACT

- 79,555 TOTAL FAN ACTIONS
- \$200,253.64 RAISED FOR THE BAMAGREEN WILDLIFE CONSERVATION FUND
- 52,000 SINGLE-USE BOTTLES AVOIDED AT SHOWS
- 13,065 FANS DONATED FOR A CUSTOM ART MARGINE
- 6,500+ GALLONS OF WATER DISTRIBUTED
- 2,580 FANS DECORATED CONSERVATION INTERNATIONAL ELEPHANT BANNERS
- 681 FAN VOLUNTEERS DEDICATED 1,703 FAN VOLUNTEER HOURS
- 1,821 FANS TOOK PHOTOS AT THE NRDC PHOTO BOOTH
- 3,014 FANS REGISTERED TO VOTE AND SIGNED UP FOR ALERTS VIA HEADCOUNT

AJUDES I SUBVENCIONS DE L'ICEC: ACTUACIONS SUBVENCIONABLES

ACTUACIÓ: Inversions en sistemes de reducció de residus i millora dels sistemes de reciclatge

ACTUACIÓ: Sensibilització

ACTUACIÓ: Estudis que permetin detectar possibles millores en l'àmbit de l'economia circular.

- **Adquisició de materials i equips:** fonts d'aigua i ampolles/gots/tasses reutilitzables; contenidors de recollida selectiva; pantalles informatives per evitar produir materials, etc.
- **Contractació d'informadors ambientals, senyalització per fomentar la separació dels residus, campanyes de sensibilització ambiental, etc.**
- **Estudis tècnics que persegueixen la circularitat.** Per ex. estudis de valorització dels residus

Infraestructures

Actuacions

Consultoria cultura

FORMACIÓ I COMUNICACIÓ

FORMAR I INFORMAR: CLAU PER ASSEGUARAR LA IMPLICACIÓ DE TOTHOM I LA MILLORA CONTINUA

- Impartició de sessions formatives (presencials o online) adreçades a reduir el consum energètic i millorar la gestió dels residus (prevenció, correcta recollida selectiva,...).
- Formacions generals (sensibilització) o específiques pel lloc de treball
- Recursos: càpsules informatives, manuals, guies...

BONES PRÀCTIQUES EN COMUNICACIÓ SOSTENIBLE

- Actuacions
- Consultoria cultura
- Infraestructures

- **Desmaterialització de la comunicació:** Ús de pantalles digitals, desenvolupament d'Apps específiques, etc.
- **Disseny i producció de documents comunicatius:**

Disseny

- Ús de formats que afavoreixin l'aprofitament del paper, evitant residus
- Imatge “neta” , evitant imprimir més superfície de les necessàries
- Evitar tintes metal·litzades o fluorescents, que contenen metalls pesats i altres substàncies perilloses
- Descartar l'ús de portades plastificades, facilitant el reciclatge del paper

Producció

- Utilitzar paper 100% reciclat
- Ajustar el gramatge del paper a les necessitats específiques de la producció evitant l'ús de materials excessius

ENHANCING THE EXPERIENCE:

EMBALATGES DE CDS SENSE PLÀSTIC

Al llarg dels anys, diversos artistes com ColdPlay i Neil Young ha canviat els seus envasos de CD de bosses de plàstic per joies a cartró. L'ús de cartró envia un senyal subtil per a la gent sobre les intencions de sostenibilitat dels artistes a través del seu packaging.

EMI va enquestar els compradors de l'àlbum Viva la Vida de la cartera de cartes de Coldplay i va trobar que més que la meitat dels enquestats (55%) preferia la versió de cartró a la versió amb embalatge de plàstic.

COMPRA I CONTRACTACIÓ SOSTENIBLE

BONES PRÀCTIQUES COMPRA I CONTRACTACIÓ DE PROVEÏDORS

Pla de compres i contractacions

- Definir els criteris ambientals generals i específics a considerar en la compra de productes i la contractació de serveis. Hi pot haver criteris generals aplicables a totes les compres i contractacions, i clàusules específiques per producte o servei.
- Sistematitzar la incorporació dels criteris, formant i informant al personal de l'organització.
- Verificar el compliment dels requisits ambientals per part dels proveïdors i subcontractistes, a partir d'auditories o comprovacions documentals.

Criteris per a la compra de productes

- Fabricats amb materials o substàncies d'origen natural (per exemple fusta) o reciclat
- Llarga vida útil i/o puguin ser reutilitzats en usos posteriors, reduint al mínim els residus al llarg de la seva vida útil
- Productes eficients i de baix consum
- Producte adquirit a granel o amb envàs/embalatge mínim
- Fàcilment reciclables, facilitant donar una nova vida al producte o material al final de la seva vida útil
- Proveïdors locals. Centres especials de treball o cooperatives d'iniciativa social. Empreses compromeses amb el medi ambient

CERTIFICACIONES I ECOETIQUETES

CERTIFICACIONS AMBIENTALS

Certificats, emesos per una entitat independent, que acrediten el compromís ambiental.

Segons l'abast de la certificació	Segons l'àmbit geogràfic	Segons l'entitat certificadora	Segons tipologia	Segons l'obligatorietat
<ul style="list-style-type: none">• Organització• Producte / Servei	<ul style="list-style-type: none">• Regionals• Nacionals• Europees• Internacionals	<ul style="list-style-type: none">• Privades• Públiques	<ul style="list-style-type: none">• Sectorials• Universals	<ul style="list-style-type: none">• Voluntàries• Obligatòries

- Certificacions que van més enllà de la sostenibilitat ambiental

CERTIFICACIONS D'ORGANITZACIÓ

Sistemes de gestió ambiental

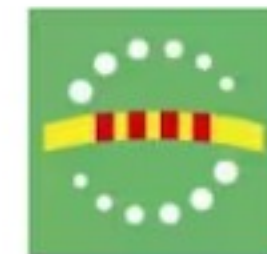
- Política ambiental, compromís per millora continua de l'organització i compliment **de la legislació**
- Identificació d'aspectes i impactes ambientals significatius
- Definició d'objectius de millora
- Seguiment i avaluació de l'acompliment

ECOETIQUETES

Indicació o distintiu que té la finalitat d'identificar aquells productes o serveis que compleixen uns criteris de "bondat ambiental" en el procés de fabricació, ús, comercialització o finalització de la seva vida útil.

Etiqueta ecològica de la Unió Europea (Ecolabel)

Distintiu de garantia de qualitat ambiental de la Generalitat de Catalunya:

- Equipaments culturals: Biblioteques i museus
- Equipaments escènics i musicals i centres i espais d'arts visuals

Certificat FSC: Sistema de certificació forestal que assegura que les matèries primeres per a l'elaboració d'un producte provenen de boscos gestionats de forma sostenible.

Certificat PEFC: certifica les practiques responsables de gestió forestal.

CERTIFICACIONES ESPECÍFIQUES DEL SECTOR CULTURAL

Julie's Bicycle

CREATIVE • CLIMATE • ACTION

 ALBERT

Creative Green Certification

- Esdeveniments, equipaments, museus, galeries, festivals i oficines

A Greener Festival

- Festivals de cinema i música

Green Film Lab

- Rodatges sostenibles

Albert

- Rodatges sostenibles

DGQA

- Equipaments culturals: Biblioteques i museus
- Equipaments escènics i musicals i centres i espais d'arts visuals

Quina d'aquestes accions es podria emprendre des de la teva organització per activar la sostenibilitat?

Dur a terme una diagnosi ambiental per establir un punt de partida i identificar les àrees de millora.

Definir el Pla o Estratègia de sostenibilitat.

Invertir per millorar l'eficiència hídrica i l'estalvi d'aigua.

Aplicar mesures per prevenir els residus i millorar el seu reciclatge.

Impartir formacions per a millorar i promoure la cultura de la sostenibilitat.

0%

Definir criteris de compra i contractació sostenibles.

Obtenir alguna certificació ambiental o ecoetiqueta.

0%

Altres

PREGUNTES I DEBAT

MOLTES GRÀCIES!